

Huvudman

Fridhems friskolas ekonomiska förening
fridhemstyrelsen@gmail.com

Beslut

Datum 2026-03-19

Dnr SI 2025:8636

Sida 1 (7)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Fridhems friskola i Örebro kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 14 november 2025.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Fridhems friskolas ekonomiska förening att senast **onsdag den 19 augusti 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Fridhems friskolas ekonomiska förening inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Fridhems friskolas ekonomiska förening ska vidta följande åtgärder

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

1. Se till att undervisningen i så stor utsträckning som möjligt bedrivs av lärare som är legitimerade och behöriga för den undervisning de bedriver. Det gäller exempelvis ämnena engelska, matematik och svenska. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en förteckning över undervisande personal på skolenheten där det framgår lärarnas legitimation och behörigheter, vilka ämnen och årskurser som lärarna bedriver undervisning i samt scheman för samtliga årskurser. Om någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga ska även lärarens erfarenhet och utbildning framgå. Huvudmannen ska även redogöra för skälen till att huvudmannen bedömt att en undantagsregel varit tillämplig för det fall en icke legitimerad och obehörig lärare bedriver undervisning. Huvudmannen ska redogöra för vilka ansträngningar som vidtagits för att undervisningen i så stor utsträckning som möjligt ska bedrivas av lärare som har legitimation och behörighet samt även inkomma med rekryteringsannonser som publicerats i externa kanaler. (2 kap. 13 och 18 §§ skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning bedrivs under ledning av lärare och garanterad undervisningstid.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:8636) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2025 genomfört en tillsyn av Fridhems friskola i Örebro kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisning bedrivs under ledning av lärare, undervisning av legitimerade och behöriga lärare, garanterad undervisningstid, anställning av lärare samt undervisningens innehåll.

Skolinspektionen har den 14 november 2025 beslutat att förelägga Fridhems friskolas ekonomiska förening att senast den 2 mars 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning bedrivs under ledning av lärare, undervisning av legitimerade och behöriga lärare samt garanterad undervisningstid.

Fridhems friskolas ekonomiska förening har den 27 januari 2026 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet samt kompletterande uppgifter 10 mars 2026.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Fridhems friskolas ekonomiska förening har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpes.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att det på skolenheten helt saknas behöriga lärare i ämnena slöjd, engelska, musik, geografi, religion samt idrott och hälsa. Vidare framgår att viss del av undervisningen i svenska och matematik bedrivs av personer som inte är behöriga för undervisningen. Enligt redovisningen har skolenheten publicerat en annons på Arbetsförmedlingen den 4 december 2025. I den efterfrågas lärare i grundskolan årskurs 1–3 i ämnena svenska, idrott och hälsa, musik och slöjd samt lärare i fritidshem. Av annonsen framgår att tjänsten innefattar samtliga ämnen, gäller en deltidstjänst och att lärarlegitimation är ett krav. Enligt redovisningen inkom inga behöriga sökande till tjänsten.

Huvudmannen uppger i sin redovisning att Fridhems friskola har lagt om undervisningen så att de i schemaläggning numera utgår från lärarnas behörighet snarare än att arbeta utifrån det tidigare klassläraresystemet. Av inskickad lärarförteckning framgår att det är tre legitimerade lärare på skolenheten. Det är en av de tre legitimerade lärarna som är behörig i svenska och matematik. Denna lärare undervisar i matematik och svenska endast i årskurs 2–3, vilket innebär att undervisningen i svenska och matematik i årskurs 1 samt 4–5 bedrivs av lärare som inte är behöriga i ämnena. Läraren som är behörig i matematik och svenska undervisar även i naturorienterande ämnen och teknik, där det finns andra lärare som också är behöriga. Det är alltså möjligt för läraren som är behörig i svenska och matematik att undervisa fler årskurser i dessa ämnen, om de lärare som också är behöriga i naturorienterande ämnen och teknik i stället i högre grad undervisar i dessa ämnen.

Rättslig reglering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning

under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisningen avser modersmål. (2 kap. 18 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att alla elever och barn har rätt till undervisning av god kvalitet och undervisningen ska därför i första hand skötas av lärare och förskollärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver (prop. 2009/10:165 s. 269 och 652).

I förarbetena betonas vidare att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat. Det är därför problematiskt att en stor del av undervisningen i det svenska skolväsendet bedrivs av personer som saknar utbildning för den undervisning de bedriver, helt eller delvis. Utöver de generella lärarkompetenserna ska lärare också ha en specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen. Det är nödvändigt eftersom barn, ungdomar och vuxna i olika åldrar och på olika utbildningsnivåer kräver olika slag av undervisning. För att utbildningen och undervisningen ska hålla hög kvalitet ska huvudmännen använda lärares kompetens på rätt sätt i undervisningen. Rektorn, som leder och samordnar det pedagogiska arbetet inom sitt verksamhetsområde, har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare och används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. (prop. 2009/10:165 s. 261 f.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan brister i att ge eleverna undervisning som bedrivs av legitimerade och behöriga lärare. Tillsynen visar att undervisningen skulle kunna organiseras så att eleverna i högre grad får undervisning av behöriga lärare i exempelvis ämnena matematik och svenska.

Vidare framgår att huvudmannen inte gjort ansträngningar för att rekrytera legitimerade och behöriga lärare i ämnena engelska, geografi och religion trots att behörighet i dagsläget saknas på skolenheten. När skolenheten annonserat för att rekrytera behörig lärare i svenska, musik, slöjd, idrott och hälsa efterfrågas endast lärare i årskurs 1–3 och inte årskurs 4–5, där behov av behöriga lärare i samma ämnen finns. Skolinspektionen bedömer därför att de ansträngningar som gjorts inte är tillräckliga för att tillgodose skolenhetens behov av legitimerade och behöriga lärare.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Fridhems friskolas ekonomiska förenings verksamhet vid Fridhems friskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Det finns därför skäl att förelägga Fridhems friskolas ekonomiska förening att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning bedrivs under ledning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att undervisningen i ämnena engelska, idrott och hälsa för årskurs 1–3, slöjd samt svenska och matematik i årskurs 1–3 bedrivs under ledning av de lärare som ansvarar för undervisningen. Vidare framgår av inskickade anställningsavtal att de personer som bedriver undervisning men inte är legitimerade lärare är anställda som lärare med tidsbegränsning.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att undervisning definieras som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden. (1 kap. 3 § skollagen)

Av skollagen framgår även att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar. (2 kap. 10 § skollagen)

Enligt skollagen ansvarar en legitimerad lärare för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får som huvudregel bedriva undervisning under högst ett år i sänder och om en sådan lärare ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Som huvudregel får endast den som har legitimation anställas som lärare inom skolväsendet utan tidsbegränsning. (2 kap. 13, 15 och 18–21 §§ skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att undervisning är ett snävare begrepp än utbildning och avser de målstyrda processer som syftar till att eleverna både ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I definitionen av undervisningsbegreppet ligger också att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. (prop. 2009/10:165, s. 633)

Av skolförordningen framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. (5 kap. 2 § skolförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att eleverna i årskurs 1–3 ges undervisning i ämnet slöjd i den omfattning som de ska enligt den garanterade undervisningstiden samt utifrån huvudmannens beslutade timplan. Fridhems friskola följer Örebro kommuns timplan, utgår från ett läsår som omfattar 178 skoldagar och anordnar inte skolans val. För att uppfylla de 50 timmar slöjd som eleverna enligt skolförordningen har rätt till i lågstadiet ska eleverna enligt timplanen ges minst 84 minuter slöjd per vecka i årskurs 3. Enligt de schema som huvudmannen insänt med redovisningen framgår att eleverna ges 100 minuter slöjd per vecka i årskurs 3.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att undervisningen i grundskolan ska omfatta bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik. Härutöver ska det som ämnen finnas moderna språk som ska erbjudas varje elev inom ramen för

språkval och, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål. (10 kap. 4 § skollagen)

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Vidare framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden timplan. (10 kap. 5 § skollagen)

Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen (9 kap. 3 § skolförordningen).

Av skolförordningen framgår vidare att huvudmannen efter förslag av rektorn beslutar om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden. (9 kap. 4 § skolförordningen)

I förarbeten till skollagen anges att en viktig förutsättning för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven är att de får de undervisningstimmar som anges i timplanen. Den minsta garanterade undervisningstiden i de olika ämnena har koppling till kursplanerna och de nationella proven. Avsikten med den stadiindelade timplanen är att uppnå en ökad likvärdighet mellan skolor. (prop. 2016/17:143, s. 17 och 19)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Hans-Göran Arvidsson

Beslutsfattare
Signerat av: Hans-Göran Arvidsson

X Maja Beckman

Föredragande
Signerat av: Maja Beckman